

ΜΕΤΟΙΧΜΙΟ
POCKET

ΟΣΚΑΡ ΟΥΑΪΛΝΤ

ΤΟ ΠΟΡΤΡΕΤΟ ΤΟΥ ΝΤΟΡΙΑΝ ΓΚΡΕΪ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: ΓΩΓΩ ΑΡΒΑΝΙΤΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Το ατελιέ ήταν γεμάτο από την πλούσια μυρωδιά των ρόδων, κι όταν το απαλό καλοκαιρινό αεράκι σάλευε ανάμεσα στα δέντρα του κήπου, έμπαινε από την ανοιχτή πόρτα το βαρύ άρωμα της πασχαλιάς, ή η ανάλαφρη ευωδιά της αγριάκανθας.

Από τη γωνιά του ντιβανιού με τα περσικά κιλίμια όπου ήταν ξαπλωμένος και κάπνιζε, όπως το είχε συνήθεια, αμέτρητα τσιγάρα, ο λόρδος Χένρι Γουότον διέκρινε φευγαλέα τη μελένια λάμψη των ευωδιαστών σαν μέλι ανθών του αγιοκλήματος, που τα τρεμάμενα κλωνάρια του κόντευαν να λυγίσουν από το βάρος μιας τόσο φλογερής ομορφιάς. Κάθε τόσο, φασματικές σκιές πουλιών διέτρεχαν τις μακριές μεταξωτές κουρτίνες που κάλυπταν το ψηλό παράθυρο, δημιουργώντας μια στιγμιαία εντύπωση ιαπωνικής ζωγραφιάς. Τον έκανε να σκέφτεται τους ζωγράφους του Τόκιο με τα ωχρά, σαν μάσκες από νεφρίτη, πρόσωπα, που, μέσα από μια τέχνη αναγκαστικά ακίνητη, πασχίζουν να μεταδώσουν την αίσθηση της κίνησης και της σβελτάδας. Το βαρύ ζουζούνισμα των

μελισσών που κόπιαζαν ν' ανοίξουν δρόμο μέσα στην ψηλή πυκνή χλόη, ή με μονότονη επιμονή τριγύριζαν τα φορτωμένα γύρη χρυσαφιά χωνάκια του αγιοκλήματος, έκανε την ακινησία ακόμα πιο καταθλιπτική. Η υπόκωφη βοή του Λονδίνου έφτανε σαν μονότονη βαθιά νότα μακρινού εκκλησιαστικού οργάνου.

Στο κέντρο του δωματίου, τεντωμένο σε ένα ψηλό καβαλέτο, έστεκε το ολόσωμο πορτρέτο ενός νέου εκπληκτικής ομορφιάς, και μπροστά του, σε κάποια απόσταση, ήταν καθισμένος ο ίδιος ο ζωγράφος, ο Μπάζιλ Χόλγουορντ, του οποίου η αιφνίδια εξαφάνιση πριν από μερικά χρόνια είχε προκαλέσει τότε μεγάλο σάλο και είχε δώσει λαβή σε πολλές περίεργες εικασίες.

Καθώς ο καλλιτέχνης κοιτούσε την ευγενική και χαριτωμένη μορφή που τόσο επιδέξια είχε αποδώσει με την τέχνη του, ένα χαμόγελο ευχαρίστησης απλώθηκε στο πρόσωπό του και φάνηκε σαν να ήθελε να μείνει για τα καλά εκεί. Ξαφνικά όμως πετάχτηκε όρθιος και, κλείνοντας τα μάτια, πίεσε με τα δάχτυλα τα βλέφαρά του, λες κι ήθελε να φυλακίσει μέσα στο μυαλό του κάποιο παράξενο όνειρο από το οποίο φοβόταν μήπως και ξυπνήσει.

«Είναι το καλύτερο έργο σου, Μπάζιλ, ό,τι καλύτερο έχεις κάνει ως τώρα» είπε νωχελικά ο λόρδος Χένρι. «Πρέπει οπωσδήποτε να το στείλεις στην Γκρόσβενορ² του χρόνου. Η Ακαδημία παραείναι μεγάλη και κακόγουστη. Όποτε έχω πάει εκεί,

ή θα είχε τόσο πολύ κόσμο, που δεν μπορούσα να δω τους πίνακες, πράγμα απαράδεκτο, ή θα είχε τόσο πολλούς πίνακες, που δεν μπορούσα να δω τον κόσμο, πράγμα ακόμα χειρότερο. Η Γκρόσβενορ είναι το μόνο μέρος που αξίζει».

«Δεν νομίζω ότι θα το στείλω πουθενά» απάντησε ο ζωγράφος, τινάζοντας προς τα πίσω το κεφάλι μ' εκείνο τον περιέργο τρόπο του που έκανε παλιά τους φίλους του στην Οξφόρδη να γελάνε μαζί του. «Όχι. Δεν θα το στείλω πουθενά».

Ο λόρδος Χένρι σήκωσε τα φρύδια του και τον κοίταξε με κατάπληξη πίσω από τα διάφανα γαλαζωπά στεφάνια του καπνού που ξετυλίγονταν με αργούς φανταστικούς στροβίλους από το βαρύ οπιούχο τσιγάρο του. «Δεν θα το στείλεις πουθενά; Αγαπητέ μου φίλε, γιατί; Έχεις κάποιο λόγο; Περιέργοι που είστε εσείς οι ζωγράφοι! Κάνετε το παν για ν' αποκτήσετε φήμη. Και μόλις την αποκτήσετε, δείχνετε σαν να θέλετε να την πετάξετε στα σκουπίδια. Μεγάλη ανοησία σου, γιατί σ' αυτό τον κόσμο μόνο ένα πράγμα είναι χειρότερο απ' το να μιλούν για σένα οι άνθρωποι, κι αυτό είναι το να μην μιλούν για σένα. Ένα πορτρέτο σαν κι αυτό θα σε τοποθετούσε πολύ ψηλότερα απ' όλους τους νέους ζωγράφους της Αγγλίας και θα έκανε τους γέρους να ζηλέψουν, αν είναι ικανοί οι γέροι να αισθανθούν οτιδήποτε».

«Ξέρω ότι θα γελάσεις μαζί μου» αποκρίθηκε ο ζωγράφος «αλλά πραγματικά δεν μπορώ να το εκθέσω. Έχω βάλει πάρα πολύ από τον εαυτό μου σ' αυτό».

Ο λόρδος Χένρι τεντώθηκε στο ντιβάνι και γέλασε.

«Ναι, το ήξερα πως θα γελούσες· παρ' όλα αυτά, είναι αλήθεια».

«Πάρα πολύ απ' τον εαυτό σου! Στο λόγο μου, Μπάζιλ, δεν ήξερα ότι είσαι τόσο ματαιόδοξος. Και, ειλικρινά, αδυνατώ να διακρίνω έστω και αμυδρή ομοιότητα ανάμεσα σ' εσένα, με το τραχύ, δυνατό πρόσωπο και τα κορακίσια μαλλιά, και σ' ετούτον το νεαρό Άδωνι, που φαίνεται σαν να είναι φτιαγμένος από φίλντισι και ροδοπέταλα. Αλήθεια, αγαπητέ Μπάζιλ, αυτός είναι ένας Νάρκισσος, ενώ εσύ – εσύ, βεβαίως, έχεις έκφραση διανοουμένου, και τα σχετικά. Αλλά η ομορφιά, η πραγματική ομορφιά, τελειώνει εκεί που ξεκινάει μια έκφραση διανοουμένου. Η διάνοια είναι από μόνη της ένας τρόπος υπερβολής και καταστρέφει την αρμονία οποιουδήποτε προσώπου. Από τη στιγμή που κάποιος θα βαλθεί να σκεφτεί σοβαρά, γίνεται όλο μύτη, ή όλο μέτωπο, ή κάτι φρικτό. Δες τους επιτυχημένους σε οποιοδήποτε από τα πνευματικά επαγγέλματα. Είναι εντελώς αποκρουστικοί! Εκτός, φυσικά, απ' αυτούς της Εκκλησίας. Αλλά αυτοί της Εκκλησίας δεν σκέφτονται. Ένας επίσκοπος συνεχίζει στα ογδόντα του να λέει αυτό που του είπαν να λέει όταν ήταν δεκαοχτώ χρονών αγόρι και, όπως είναι φυσικό κι επόμενο, έχει μονίμως υπέροχη όψη. Ο μυστηριώδης νεαρός φίλος σου, που το όνομά του δεν μου είπες ακόμη, αλλά που το πορτρέτο του αληθινά με μαγεύει, δεν σκέφτεται ποτέ. Είμαι απόλυτα σίγουρος γι' αυτό. Είναι ένα άμυαλο, πανέμορφο πλάσμα,

ιδανικό να το έχεις κοντά σου το χειμώνα όταν δεν υπάρχουν λουλούδια να θαυμάσεις, καθώς και το καλοκαίρι όταν χρειάζεσαι κάτι για να δροσίσεις το πνεύμα σου. Μην αυτοκολακέυσαι, Μπάζιλ· δεν του μοιάζεις ούτε στο ελάχιστο».

«Δεν με κατάλαβες, Χάρι» απάντησε ο καλλιτέχνης. «Και βέβαια δεν του μοιάζω. Το ξέρω πολύ καλά. Κι ούτε θα ήθελα να του μοιάζω, ειλικρινά. Ανασηκώνεις τους ώμους σου; Αλήθεια σου λέω. Υπάρχει κάτι το μοιραίο σε κάθε υπεροχή, σωματική ή πνευματική. Κι όταν λέω μοιραίο, εννοώ εκείνο που φαίνεται ν' ακολουθεί τα αβέβαια βήματα των βασιλιάδων στην πορεία της ιστορίας. Είναι προτιμότερο να μην διαφέρει κανείς από τους συνανθρώπους του. Οι κουτοί και οι άσχημοι έχουν την καλύτερη μοίρα σ' ετούτο τον κόσμο. Κάθονται με το στόμα ανοιχτό και χαζεύουν την παράσταση. Μπορεί να μην ξέρουν τι θα πει νίκη, αλλά γλιτώνουν τουλάχιστον τη γνώση της ήττας. Ζουν όπως θα έπρεπε να ζούμε όλοι μας, ατάραχοι, αδιάφοροι, χωρίς άγχος. Δεν φέρνουν ποτέ την καταστροφή σε κανέναν, ούτε και καταστρέφονται αυτοί από χέρια άλλων. Ο τίτλος σου και τα πλούτη σου, Χάρι· η διάνοιά μου, όποια κι αν είναι – η τέχνη μου, ό,τι κι αν αξίζει· η ομορφιά του Ντόριαν Γκρέι – όλοι εμείς θα υποφέρουμε γι' αυτά που μας χάρισαν οι θεοί, θα υποφέρουμε φρικτά».

«Ντόριαν Γκρέι; Αυτό είναι το όνομά του;» ρώτησε ο λόρδος Χένρι και διέσχισε το ατελιέ για να πλησιάσει τον Μπάζιλ Χόλγουορντ.

«Ναι, αυτό είναι το όνομά του. Δεν είχα σκοπό να σου το πω».

«Μα γιατί όχι;»

«Ω, δεν μπορώ να σου το εξηγήσω. Όταν μου αρέσει υπερβολικά κάποιος, δεν λέω το όνομά του σε κανέναν. Θα ήταν σαν να έδινα ένα κομμάτι του. Έχω καταλήξει να αγαπάω τη μυστικότητα. Μοιάζει να είναι το μόνο πράγμα ικανό να κάνει τη σύγχρονη ζωή μυστηριώδη ή θαυμαστή για μας. Τα πιο κοινά πράγματα γίνονται υπέροχα, φτάνει να τα κρύψει κανείς. Τώρα, όποτε φεύγω από την πόλη ποτέ δεν λέω στους δικούς μου πού πηγαίνω. Αν το έκανα, θα έχανα όλη μου τη χαρά. Ανόητη συνήθεια, ομολογώ, αλλά μου φαίνεται ότι προσθέτει ρομαντισμό στη ζωή. Θα με θεωρείς τρομερά ανόητο γι' αυτά που λέω, φαντάζομαι».

«Κάθε άλλο» απάντησε ο λόρδος Χένρι. «Κάθε άλλο, αγαπητέ μου Μπάζιλ. Μην ξεχνάς ότι είμαι παντρεμένος, και η μοναδική γοητεία του έγγαμου βίου είναι ότι αναγκάζει και τα δύο μέρη να ζουν σε πλάνη. Εγώ δεν ξέρω ποτέ πού βρίσκεται η γυναίκα μου και η γυναίκα μου ποτέ δεν ξέρει τι κάνω. Όποτε συναντιόμαστε –γιατί βρισκόμαστε κάπου κάπου, όταν τύχει να είμαστε καλεσμένοι στο ίδιο δείπνο ή όταν επισκεπτόμαστε το δούκα–, λέμε ο ένας στον άλλο τις πιο απίθανες ιστορίες με απόλυτα σοβαρό ύφος. Η σύζυγός μου είναι πολύ καλή σ' αυτό – πολύ καλύτερη από μένα, ειλικρινά. Ποτέ δεν υπερδύει τις ημερομηνίες, ενώ εγώ το παθαίνω μονίμως.

Παρ' όλα αυτά, όταν με πιάνει στα πράσα, ποτέ δεν μου κάνει σκηνή. Καμιά φορά εύχομαι να το έκανε· όμως αυτή απλώς γελάει μαζί μου».

«Δεν μου αρέσει καθόλου ο τρόπος που μιλάς για το γάμο σου, Χάρι» είπε ο Μπάζιλ Χόλγουορντ, βαδίζοντας νωχελικά προς την πόρτα που οδηγούσε στον κήπο. «Πιστεύω πως στην πραγματικότητα είσαι πολύ καλός σύζυγος, αλλά ότι ντρέπεσαι απόλυτα για τα ίδια σου τα προσόντα. Είσαι ένας εκπληκτικός τύπος. Ποτέ δεν ηθικολογείς και ποτέ δεν κάνεις κάτι ανήθικο. Ο κυνισμός σου είναι καθαρή πόζα».

«Πόζα είναι η δήθεν φυσικότητα, και μάλιστα η πιο εκνευριστική πόζα που ξέρω!» φώναξε ο λόρδος Χένρι γελώντας. Οι δυο νέοι άντρες βγήκαν μαζί στον κήπο και βολεύτηκαν σε ένα μακρύ κάθισμα από μπαμπού που βρισκόταν στη σκιά ενός ψηλού δαφνόδεντρου. Το φως του ήλιου γλιστρούσε ανάμεσα από τα στιλπνά φύλλα. Στο χορτάρι, οι άσπρες μαργαρίτες τρεμούλιαζαν. Σαν να ριγούσαν.

Ύστερα από ένα μικρό διάστημα σιωπής, ο λόρδος Χένρι έβγαλε και κοίταξε το ρολόι του. «Φοβάμαι πως πρέπει να φύγω, Μπάζιλ» μουρμούρισε «και, προτού φύγω, θέλω να μου απαντήσεις σε μια ερώτηση που σου έκανα πριν από αρκετή ώρα».

«Τι είναι;» είπε ο ζωγράφος κρατώντας τα μάτια του κερνωμένα στο έδαφος.

«Ξέρεις πολύ καλά».

«Δεν έχω ιδέα, Χάρι».

«Εντάξει, θα σου το υπενθυμίσω. Θέλω να μου εξηγήσεις γιατί δεν εκθέτεις τον πίνακα του Ντόριαν Γκρέι. Θέλω τον πραγματικό λόγο».

«Σου είπα τον πραγματικό λόγο».

«Όχι, δεν μου τον είπες. Είπες απλώς ότι έχεις βάλει πολύ από τον εαυτό σου. Αυτό είναι παιδαριώδες».

«Χάρι» είπε ο Μπάζιλ Χόλγουορντ κοιτώντας τον καταπρόσωπο «κάθε πορτρέτο που ζωγραφίζεται με αίσθημα είναι ένα πορτρέτο του καλλιτέχνη και όχι του μοντέλου. Το μοντέλο είναι απλώς το συμβάν, η περίπτωση. Δεν αποκαλύπτεται από τον καλλιτέχνη αυτός που ποζάρει. Ο καλλιτέχνης αποκαλύπτει τον εαυτό του πάνω στον χρωματισμένο μουσαμά. Ο λόγος που δεν θα εκθέσω αυτό τον πίνακα είναι ότι φοβάμαι πως έχω αποκαλύψει το μυστικό της ίδιας μου της ψυχής».

Ο λόρδος Χένρι γέλασε. «Και ποιο είναι αυτό;» ρώτησε.

«Θα σου πω» αποκρίθηκε ο Χόλγουορντ, αλλά το πρόσωπό του πήρε μια έκφραση αμηχανίας.

«Είμαι γεμάτος προσδοκία, Μπάζιλ» συνέχισε ο σύντροφός του κοιτώντας τον.

«Ω, Χάρι, πραγματικά δεν έχω πολλά να σου πω» απάντησε ο ζωγράφος. «Και πολύ φοβάμαι πως δεν θα τα καταλάβεις. Μπορεί και να μην τα πιστέψεις κιόλας».

Ο λόρδος Χένρι χαμογέλασε, έσκυψε, έκοψε από το χορτάρι μια μαργαρίτα με λευκορόδινα πέταλα και την περιεργάστηκε. «Εγώ είμαι σίγουρος ότι θα καταλάβω» απάντησε, κοι-

τάζοντας επίμονα τον μικρό χρυσό δίσκο με τα άσπρα φτερά, «κι όσο για το αν θα πιστέψω αυτά που θ' ακούσω, μπορώ να πιστέψω οτιδήποτε, φτάνει να είναι εντελώς απίστευτο».

Ο άνεμος τίναξε μερικά άνθη απ' τα δέντρα, και τα βαριά τσαμπιά της πασχαλιάς, με τα λουλούδια σαν άστρα, λικνίστηκαν στον νωχελικό αέρα. Μια ακρίδα άρχισε να τερετίζει δίπλα στον τοίχο και, σαν γαλάζιο νήμα, μια μακριά και λιγνή λιμπε-λούλα πέρασε από μπροστά τους αργοκυλώντας με τα διάφανα καφετιά φτερά της. Ο λόρδος Χένρι είχε την αίσθηση ότι άκουγε ακόμα και το χτύπο της καρδιάς του Μπάτζιλ Χόλγουορντ και αναρωτήθηκε τι έμελλε να ακολουθήσει.

«Η ιστορία έχει ως εξής» είπε ο ζωγράφος ύστερα από λίγο. «Πριν από δυο μήνες έτυχε να βρεθώ σε μια συγκέντρωση με πολύ κόσμο στην λαϊδης Μπράντον. Ξέρεις ότι εμείς οι ταλαίπωροι καλλιτέχνες πρέπει να εμφανιζόμαστε πού και πού στις κοινωνικές εκδηλώσεις, ίσα για να θυμάται το κοινό ότι δεν είμαστε αγριάνθρωποι. Με βραδινό παλτό και λευκή γραβάτα, όπως μου είπες κάποτε εσύ ο ίδιος, μπορεί ο καθένας να κερδίσει τη φήμη του πολιτισμένου, ακόμα κι ένας χρηματιστής. Λοιπόν, αφού ήμουν ήδη κάνα δεκάλεπτο στη σάλα, συνομιλώντας με γηραιές κυρίες στολισμένες σαν φρεγάτες και με ανιαρούς ακαδημαϊκούς, αισθάνθηκα ξαφνικά ότι κάποιος με κοίταζε. Μισογύρισα, και τότε είδα πρώτη φορά τον Ντόριαν Γκρέι. Όταν τα μάτια μας συναντήθηκαν, ένιωσα να χάνω το χρώμα μου. Ξαφνικά με κυρίεψε μια παράξενη αίσθηση

τρόμου. Κατάλαβα από την πρώτη στιγμή ότι αντίκριζα μια τόσο ελκυστική προσωπικότητα, που, αν αφηνόμουν στη γοητεία της, θα απορροφούσε όλη μου την ύπαρξη, όλη μου την ψυχή, ακόμα και την ίδια μου την τέχνη. Κι εγώ δεν ήθελα καμιά εξωτερική επίδραση στη ζωή μου. Εσύ το ξέρεις, Χάρι, πόσο ανεξάρτητος είμαι από τη φύση μου. Πάντα ήμουν κύριος του εαυτού μου· τουλάχιστον ως τη στιγμή που συνάντησα τον Ντόριαν Γκρέι. Τότε – αλλά δεν ξέρω πώς να σου το εξηγήσω. Σαν κάτι να μου έλεγε ότι βρισκόμουν στα πρόθυρα μιας τρομερής κρίσης στη ζωή μου. Είχα μια παράξενη αίσθηση ότι η μοίρα μου επιφύλασσε εξαισίες χαρές και μεγάλα βάσανα. Τρόμαξα κι έκανα να φύγω από τη σάλα. Δεν ήταν η συνείδηση αυτή που με έσπρωξε να το κάνω. Ήταν ένα είδος δειλίας. Δεν το θεωρώ καύχημα που προσπάθησα να το σκάσω».

«Συνείδηση και δειλία είναι στην πραγματικότητα το ίδιο, Μπάτζιλ. Συνείδηση είναι απλώς η επωνυμία της εταιρείας. Τίποτε περισσότερο».

«Δεν το πιστεύω αυτό, Χάρι, και νομίζω πως ούτε κι εσύ το πιστεύεις. Πάντως, όποιο κι αν ήταν το κίνητρό μου – και μπορεί να ήταν η περηφάνια, γιατί ήμουν πολύ περήφανος κάποτε –, το σίγουρο είναι ότι προσπάθησα να φτάσω μέχρι την πόρτα. Εκεί, φυσικά, σκόνταψα πάνω στη λαίδη Μπράντον. “Δεν φαντάζομαι να μας εγκαταλείψετε από τώρα, κύριε Χόλγουορντ;” τσίριξε. Ξέρεις πόσο περίεργα τσιριχτή είναι η φωνή της».

«Βεβαίως. Η λαίδη Μπράντον είναι παγόνι σε όλα της εκτός

από την ομορφιά» είπε ο λόρδος Χόλγουορντ μαδώντας τη μαργαρίτα με τα μακριά, νευρικά του δάχτυλα.

«Δεν γινόταν να την ξεφορτωθώ. Με περιέφερε σε γαλαζοαίματους, σε διάφορα άτομα με μεγαλόσταυρους και παράσημα της περικνημίδας και σε γηραιές κυρίες με πελώριες τιάρες και μύτες σαν παπαγάλου. Μιλούσε για μένα λες και ήμουν ο καλύτερός της φίλος. Μόνο άλλη μια φορά είχαμε συναντηθεί ως τότε, αλλά εκείνη φαίνεται πως το είχε βάλει σκοπό να με παρουσιάσει ως εξέχουσα προσωπικότητα. Νομίζω ότι κάποιος πίνακάς μου είχε κάνει μεγάλη εντύπωση εκείνο τον καιρό, ή τουλάχιστον είχαν γράψει γι' αυτόν κολακευτικά σχόλια οι φυλλάδες, πράγμα που για τον δέκατο ένατο αιώνα είναι η εγγύηση της αθανασίας. Ξαφνικά βρέθηκα πρόσωπο με πρόσωπο με τον νεαρό που η προσωπικότητά του με είχε τόσο περίεργα αναστατώσει. Στεκόμασταν πολύ κοντά ο ένας στον άλλο, σχεδόν ακουμπούσαμε. Τα βλέμματά μας διασταυρώθηκαν ξανά. Έκανα τότε κάτι παράτολμο, ζήτησα από τη λαίδη Μπράντον να μας συστήσει. Ίσως δεν ήταν και τόσο παράτολμο τελικά. Ήταν απλώς αναπόφευκτο. Θα ανοίγαμε κουβέντα και χωρίς να μας έχουν συστήσει. Είμαι σίγουρος γι' αυτό. Και ο Ντόριαν μου είπε το ίδιο αργότερα. Το είχε νιώσει κι αυτός ότι ήταν μοιραίο να γνωριστούμε».

«Και πώς σου περιέγραψε η λαίδη Μπράντον αυτό τον υπέροχο νεαρό;» ρώτησε ο σύντροφός του. «Ξέρω πως της

αρέσει να δίνει πάντα μια σύντομη περιγραφή των καλεσμένων της. Θυμάμαι να με συστήνει κάποτε σε έναν αγριωπό κοκκινοπρόσωπο γέρο κύριο, τυλιγμένο από την κορυφή ως τα νύχια με κορδέλες και παράσημα, και να μου σφυρίζει στ' αυτί, με τραγικά ψιθυριστή φωνή που σίγουρα δεν έμεινε άνθρωπος σ' όλη τη σάλα που να μην την ακούσει, τις πιο απίθανες λεπτομέρειες. Το έβαλα στα πόδια. Μου αρέσει να ανακαλύπτω μόνος μου τους ανθρώπους. Αλλά η λαίδη Μπράντον μεταχειρίζεται τους καλεσμένους της με τον ίδιο τρόπο που ο δημοπράτης βγάζει τα αντικείμενα στο σφυρί. Είτε τους ερμηνεύει μέχρι την τελευταία λεπτομέρεια είτε σου λέει τα πάντα γι' αυτούς εκτός από εκείνα που θα ήθελες να μάθεις».

«Καημένη λαίδη Μπράντον! Είσαι πολύ σκληρός μαζί της, Χάρι» είπε ο Χόλγουορντ βαριεστημένα.

«Μα, αγαπητέ μου, η γυναίκα προσπάθησε να δημιουργήσει σαλόνι και τελικά κατάφερε να ανοίξει εστιατόριο. Πώς θα μπορούσα να τη θαυμάζω; Πες μου όμως, τι είπε για τον κύριο Ντόριαν Γκρέι;»

«Ω, κάτι σαν "Χαριτωμένο παιδί – η μητέρα του κι εγώ ήμασταν αχώριστες παλιά. Ξεχνάω με τι ασχολείται – φοβάμαι πως – μάλλον δεν κάνει τίποτε – ω, ναι, παίζει πιάνο – ή μήπως βιολί, αγαπητέ κύριε Γκρέι;". Δεν κρατηθήκαμε, γελάσαμε κι οι δυο και γίναμε αμέσως φίλοι».

«Το γέλιο δεν είναι καθόλου κακή αρχή για μια φιλία και

είναι ό,τι καλύτερο για το τέλος της» είπε ο νεαρός λόρδος κόβοντας άλλη μια μαργαρίτα.

Ο Χόλγουορντ κούνησε το κεφάλι του. «Εσύ δεν καταλαβαίνεις τι είναι φιλία, Χάρι» μουρμούρισε «ούτε τι είναι έχθρα, εδώ που τα λέμε. Εσύ συμπαθείς τους πάντες, που πάει να πει αδιαφορείς για τους πάντες».

«Με αδικείς τρομερά!» φώναξε ο λόρδος Χένρι, ανασηκώνοντας το καπέλο του και κοιτάζοντας τα συννεφάκια ψηλά που ξετυλίγονταν στο γαλάζιο κοίλο του καλοκαιρινού ουρανού σαν κουβαράκια άσπρο γυαλιστερό μετάξι. «Ναι, είσαι φοβερά άδικος. Ξεχωρίζω τους ανθρώπους και με το παραπάνω. Επιλέγω τους φίλους μου για την ομορφιά τους, τους γνωστούς μου για τον καλό χαρακτήρα τους και τους εχθρούς μου για την ευφυΐα τους. Χρειάζεται μεγάλη προσοχή στην επιλογή των εχθρών σου. Εγώ δεν έχω ούτε έναν ανόητο εχθρό. Οι εχθροί μου είναι άνθρωποι με μεγάλες πνευματικές δυνατότητες, και επομένως με εκτιμούν όλοι τους. Είναι πολύ ματαιόδοξο αυτό που λέω; Ναι, μάλλον είναι».

«Θα έλεγα ότι είναι, Χάρι. Σύμφωνα με την ταξινόμησή σου όμως, εγώ πρέπει να είμαι ένας απλός γνωστός».

«Αγαπητέ μου Μπάτζιλ, είσαι πολύ περισσότερο από απλός γνωστός».

«Και κάτι πολύ λιγότερο από φίλος. Κάτι σαν αδερφός, να υποθέσω;»

«Ω, αδέρφια! Αδιαφορώ για τα αδέρφια. Ο μεγάλος μου

αδερφός δεν λέει να πεθάνει και τα μικρότερα αδέρφια μου δεν φαίνεται να κάνουν και τίποτ' άλλο».

«Χάρι!» ξεφώνισε ο Χόλγουορντ σμίγοντας τα φρύδια του.

«Αγαπητέ μου, αστειεύομαι εν μέρει. Παρ' όλα αυτά, δεν γίνεται να μην αντιπαθώ τους συγγενείς μου. Η αντιπάθεια, υποθέτω, πηγάζει από το γεγονός ότι κανείς μας δεν αντέχει τους άλλους όταν βλέπει ότι έχουν τα ίδια ελαττώματα με τα δικά του. Κατανοώ απολύτως την οργή των άγγλων δημοκρατών για τη διαφθορά της αριστοκρατίας, όπως την αποκαλούν. Οι μάζες πιστεύουν πως το μεθύσι, η βλακεία και η ανηθικότητα είναι αποκλειστικά δικό τους προνόμιο, κι όταν κάποιος της δικής μας τάξης φερθεί σαν γάιδaros, αισθάνονται ότι κυνηγάει στα δικά τους λημέρια. Όταν ο έρημος ο Σάουθγουορκ έμπλεξε με το Δικαστήριο των Διαζυγίων³, η αγανάκτησή τους ήταν κάτι το εκπληκτικό. Παρ' όλα αυτά, πιστεύω ότι ούτε ένα δέκα τοις εκατό του προλεταριάτου δεν ζει καθώς πρέπει».

«Δεν συμφωνώ με τίποτε απ' όσα είπες, Χάρι, και –το σπουδαιότερο– είμαι σίγουρος ότι δεν συμφωνείς ούτε κι εσύ».

Ο λόρδος Χένρι χάιδεψε το μυτερό καστανό γενάκι του και χτύπησε τη μύτη της λουστρινένιας μπότας του με το εβέ-νινο μπαστούνι του. «Πόσο Εγγλέζος είσαι, Μπάζιλ! Είναι η δεύτερη φορά που κάνεις την ίδια παρατήρηση. Έτσι και εκθέσει κανείς μια ιδέα σ' έναν αληθινό Εγγλέζο –πράξη απερίσκεπτη, έτσι κι αλλιώς–, αυτός ούτε που θα το διανοηθεί να

εξετάσει αν είναι σωστή η ιδέα ή όχι. Το μόνο που τον ενδιαφέρει είναι αν την πιστεύει αυτός που την ξεστόμισε. Η αξία μιας ιδέας, ωστόσο, δεν έχει καμιά σχέση με την ειλικρίνεια του ανθρώπου που την εκφράζει. Αντίθετα, το πιθανότερο είναι πως, όσο πιο ανειλικρινής είναι ο εκφραστής της, τόσο πιο καθαρά πνευματική θα είναι η ιδέα, εφόσον σ' αυτή την περίπτωση δεν χρωματίζεται ούτε από τις επιθυμίες του ούτε από τους φόβους του ούτε από τις προκαταλήψεις του. Όπως και να 'χει, δεν σκοπεύω να συζητήσω τώρα μαζί σου πολιτική, κοινωνιολογία ή μεταφυσική. Σαφώς, προτιμώ τους ανθρώπους από τις αρχές και, πιο συγκεκριμένα, προτιμώ τους ανθρώπους χωρίς αρχές περισσότερο από καθετί άλλο στον κόσμο. Πες μου κι άλλα για τον κύριο Ντόριαν Γκρέι. Πόσο συχνά τον βλέπεις;»

«Κάθε μέρα. Δεν θα μπορούσα να είμαι ευτυχισμένος αν δεν τον έβλεπα καθημερινά. Μου είναι απολύτως απαραίτητος».

«Εκπληκτικό! Πίστευα ότι δεν θα μπορούσε ποτέ να σε συγκινήσει τίποτε άλλο εκτός από την τέχνη σου».

«Αυτός είναι τώρα για μένα όλη μου η τέχνη» είπε ο ζωγράφος πολύ σοβαρά. «Σκέφτομαι καμιά φορά, Χάρι, ότι υπάρχουν μόνο δύο σημαντικές εποχές στην παγκόσμια ιστορία. Η πρώτη είναι όταν εμφανίζεται στην τέχνη ένα καινούργιο μέσο έκφρασης και η δεύτερη όταν εμφανίζεται μια καινούργια προσωπικότητα που επίσης προορίζεται για την τέ-

χνη. Ό,τι ήταν για τους Βενετσιάνους η ανακάλυψη της ελαιογραφίας και το πρόσωπο του Αντίνοου για τη γλυπτική των ελληνιστικών χρόνων θα είναι για μένα κάποτε το πρόσωπο του Ντόριαν Γκρέι. Δεν είναι μόνο ότι ζωγραφίζω, σχεδιάζω και σκισάρω αντλώντας έμπνευση απ' αυτόν. Βεβαίως, συμβαίνει αυτό. Για μένα όμως ο Ντόριαν Γκρέι είναι κάτι πολύ περισσότερο από ένα απλό μοντέλο ή θέμα έμπνευσης. Δεν εννοώ μ' αυτό ότι δεν είμαι ικανοποιημένος απ' όσα έργα έχω κάνει με θέμα τον Ντόριαν, ή ότι η ομορφιά του είναι τέτοια που δεν αρκεί ούτε η τέχνη να την εκφράσει. Δεν υπάρχει τίποτε που να μην μπορεί η τέχνη να το εκφράσει, και ξέρω ότι τα έργα που έχω κάνει απ' όταν γνώρισα τον Ντόριαν Γκρέι είναι καλά, είναι η καλύτερη δουλειά της ζωής μου. Αλλά με κάποιον περίεργο τρόπο – αναρωτιέμαι, θα καταλάβεις τι θέλω να πω; – η προσωπικότητά του μου έχει υποβάλει έναν τελείως καινούργιο τρόπο στην τέχνη μου, ένα εντελώς καινούργιο στυλ. Βλέπω τα πράγματα με άλλο μάτι, τα αντιλαμβάνομαι διαφορετικά. Τώρα μπορώ να αναπλάθω τη ζωή με έναν τρόπο που μου ήταν άγνωστος προηγουμένως. “Ένα όνειρο μορφής σε ημέρες σκέψης”: ποιος το έχει πει αυτό; Δεν θυμάμαι· αλλά για μένα αυτό είναι ο Ντόριαν Γκρέι. Μόνο η απλή ορατή παρουσία αυτού του εφήβου – γιατί σαν έφηβο τον σκέφτομαι, κι ας έχει περάσει τα είκοσι–, μόνο η απλή παρουσία του – αχ! καταλαβαίνεις άραγε τι ακριβώς σημαίνουν όλα αυτά; Χωρίς ο ίδιος να το γνωρίζει, μου χαράζει τα

όρια μιας καινούργιας σχολής, μιας σχολής που θα εκφράζει όλο το πάθος του ρομαντισμού, με όλη την τελειότητα του ελληνικού πνεύματος. Η αρμονία ψυχής και σώματος – τι μεγάλο πράγμα, αλήθεια! Εμείς μέσα στην τρέλα μας διαχωρίσαμε αυτά τα δυο και επινοήσαμε ένα ρεαλισμό που είναι χυδαίος και έναν ιδεαλισμό που είναι κενός! Χάρη! Αν ήξερες τι είναι για μένα ο Ντόριαν Γκρέι! Θυμάσαι εκείνο το τοπίο μου για το οποίο ο Άγκνιου μου πρόσφερε ένα τεράστιο ποσό για να το αγοράσει, αλλά εγώ δεν θέλησα να το αποχωριστώ; Είναι ένα από τα καλύτερα έργα που έχω κάνει ποτέ. Και ξέρεις γιατί; Γιατί όσο καιρό το ζωγράφιζα καθόταν δίπλα μου ο Ντόριαν Γκρέι. Κάποια λεπτή επίδραση περνούσε από εκείνον σ' εμένα, και είδα πρώτη φορά στη ζωή μου σε ένα απλό τοπίο δάσους το θαύμα που πάντοτε αναζητούσα και πάντα μου ξέφευγε».

«Μα, αυτό είναι εκπληκτικό, Μπάζιλ! Πρέπει οπωσδήποτε να μου γνωρίσεις τον Ντόριαν Γκρέι».

Ο Χόλγουορντ σηκώθηκε απ' τη θέση του και άρχισε να βηματίζει πάνω κάτω στον κήπο. Ύστερα από λίγο επέστρεψε. «Χάρη» είπε «για μένα ο Ντόριαν Γκρέι είναι ένα κίνητρο για την τέχνη μου. Εσύ μπορεί να μην διακρίνεις τίποτε σ' αυτόν. Εγώ έχω βρει σ' αυτόν τα πάντα. Και η παρουσία του στα έργα μου είναι ακόμα πιο έντονη σε όσα δεν απεικονίζουν τη μορφή του. Όπως σου είπα και πριν, μου υποβάλλει έναν καινούργιο τρόπο έκφρασης. Τον διακρίνω στις καμπύλες ορισμένων

γραμμών, στην ομορφιά και στη λεπτότητα ορισμένων αποχρώσεων. Αυτό είναι όλο».

«Τότε γιατί δεν θέλεις να εκθέσεις το πορτρέτο του;» ρώτησε ο λόρδος Χένρι.

«Γιατί, χωρίς να έχω την πρόθεση, έχω εκφράσει μέσα απ' αυτό το πορτρέτο κάτι απ' αυτή την παράξενη καλλιτεχνική ειδωλολατρία, για την οποία, φυσικά, δεν του έκανα ποτέ κουβέντα. Ο Ντόριαν Γκρέι δεν έχει ιδέα για όλα αυτά. Και ούτε πρόκειται να τα μάθει ποτέ. Αλλά ο κόσμος μπορεί κάτι να υποψιαστεί. Κι εγώ δεν έχω καμιά διάθεση να ξεγυμνώσω την ψυχή μου μπροστά στα ρηγά, αδιάκριτα μάτια τους. Δεν πρόκειται να βάλω την καρδιά μου κάτω από το μικροσκόπιό τους. Έβαλα πάρα πολύ απ' τον εαυτό μου σ' αυτό τον πίνακα, Χάρι – πάρα πολύ απ' τον εαυτό μου!»

«Οι ποιητές δεν είναι έτσι σχολαστικοί σαν κι εσένα. Ξέρουν πόσο βοηθάει το πάθος τις πωλήσεις των βιβλίων. Στις μέρες μας μια ραγισμένη καρδιά οδηγεί σε πολλές εκδόσεις».

«Γ' αυτό και τους σιχαίνομαι τους ποιητές!» φώναξε ο Χόλγουορντ. «Ο καλλιτέχνης πρέπει να δημιουργεί ωραία πράγματα, αλλά δεν πρέπει να βάζει σ' αυτά τίποτε από την προσωπική του ζωή. Ζούμε σε μια εποχή όπου οι άνθρωποι αντιμετωπίζουν την τέχνη σαν μια μορφή αυτοβιογραφίας. Έχουμε χάσει την αφηρημένη αίσθηση της ομορφιάς. Μια μέρα θα δείξω στον κόσμο ποια είναι' και για το λόγο αυτόν ο κόσμος δεν θα δει ποτέ το πορτρέτο του Ντόριαν Γκρέι».

Η συγκλονιστική ιστορία του ηθοποιού Ντόριαν ο οποίος, συνεπαρμένος από το εξαιρετικά όμορφο πορτρέτο που του φιλοτεχνεί ο ζωγράφος Μπάзил Χόλγουορντ, πουλάει την ψυχή του με αντάλλαγμα την αιώνια νεότητα και το αιώνιο κάλλος. Υπό την επιρροή του φίλου του, του λόρδου Χένρι Γουότον, ο Ντόριαν θα παραδοθεί σε έναν ακόλαστο τρόπο ζωής τον οποίο κρατά κρυφό από την υψηλή κοινωνία στα μάτια της οποίας παραμένει ένας τζέντλεμαν. Το πορτρέτο, σε αντίθεση με το άψογο παρουσιαστικό του, φέρει τα σημάδια της φθοράς του. Οι υπαινιγμοί για τις ακατονόμαστες αμαρτίες στις οποίες επιδίδεται ο ήρωας προκάλεσαν σκάνδαλο όταν το βιβλίο πρωτοκυκλοφόρησε το 1891.

“ ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ Ο ΚΟΣΜΟΣ ΑΠΟΚΑΛΕΙ ΑΝΗΘΙΚΑ
ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΔΕΙΧΝΟΥΝ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ
ΤΑ ΙΔΙΑ ΤΟΥ ΤΑ ΑΙΣΧΗ. ”

Ο Όσκαρ Ουάιλντ έγραψε τη χρυσή επιτομή της παρακμής.

Guardian

ΤΙΜΗ: 5,50€

ISBN 978-618-03-0155-7

9 786180 301557

ΒΟΗΘ. ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ 80155